

Ljutomer (1874), Maribor (1862), Ormož (1879), Ptuj (1862), Radgona (1862), Rogatec (1875), Slov. Bistrica (1868), Slov. Gradec (1869). Razven teh zavodov so takozvane posojilnice dobili kraji: Ljutomer, Šoštanje, Mozirje, Ormož, Celje, Žalec, Maribor, Sevnica, Ptuj, Konjice, Pišce, Slatina, Makolje. Tudi Laški trg ima svoj denarstveni zavod.

Hranilnice in posojilnice so pa večini ljudstva z dežele precej težko pristopne. Iste se namreč nahajajo dozdaj praviloma še samo po mestih in trgih, za deželana dokaj oddaljenih, a za male zneske, ki bi se lahko za nekoliko časa založili v hranilnici, za to se ne splača hoditi daleč. Tem nedostatkom se je v okoliščini prišlo s c. kr. pošto hranilnico. Dotično postavo, ki so jo gospodje poslanci bili v državem zboru sklenili, so svetli cesar odobrili z lastnoročnim podpisom dne 28. maja 1882. In sedaj hranilnico imajo skoro v vsakej večji fari, če je le tam pošta. Dandanes se namreč denar za varčevanje pobira po cesarstvu pri vsakej pošti. Kar se po posameznih poštah nabiralnicah skupi, to se vselej sledečega dne o nabranem znesku račun pošlje na Dunaj, kjer se nahaja vodstvo ali c. kr. pošto-hranilnični urad, ki vso zadevo vodi, a spada pod oblast ministra za trgovino.

Poštna hranilnica je začela delovati dne 12. januarja 1883. Nedavno je toraj nastopila šesto leto svojega poslovanja.

Vsaki vložnik, t. j. človek, kateri denar vloži, dobi pri prvokratnem vlaganju posebno knjižico, in sicer brezplačno. Do decembra minolega leta je postava zahtevala, da si smel vlagati le takšne zneske, ki so se dali deliti s 50, na pr. 50 kr., 1 gld. 50 kr., 2 gld., 2 gld. 50 kr. in podobno naprej. V tem obziru je državni zbor lani postavilo preuredilo tako, da se sme vložiti vsaki 50 krajcarjev presegaajoči znesek, postavim: 56 kr., ali 2 gld. 18 kr. itd. Tako predelano postavo so cesar potrdili dne 19. novembra 1887. — Lahko se vlagajo tudi majhni zneski po 5 kr., ali v ta namen se rabijo takozvane pošto-hranilnične karte. Tote prav toplo priporočamo vzlasti za rabo otrokom, solarjem, rokodelskim in raznim drugim učencem. (Konec prih.)

## Gospodarske stvari.

### Rigajski lan.

V zadnji številki „Slov. Gosp.“ priloge prosi častito uredništvo, naj bi se mu o skušnjah z rigajskim lanom poročalo. Naj vzprejme od mene to-le poročilo:

Bilke od omenjenega lana zrastejo polovico višje od našega domačega in pridela se lepo fino predivo, ter je vsega priporočila vre-

den. Napaka pri njem je samo to, da ima le malo semena in je to večkrat le slabo. Tedaj pa je potrebno ga vsako leto iz nova naročiti. Seme se dobi kilogram po 20 kr. pri c. kr. kmetijski družbi v Gradci. Družba ga vsako leto iz Rusovskega dobiva.

Dobro bi bilo, ko bi se pri nas lanoreje bolje poprijeli. Resnica, da stane precej dela, toda iz lepega prediva napravi se kaj močno in izvrstno platno in prihrani zato precej denarja. To pa je znano, da je platno, ki se kupi v štacuni, za kmeta le slaba roba.

### Kje se najbolje pozna, če je svinja jikrava?

Večkrat se zaklane svinje na gornje Avstrijsko pošiljajo in navadno jim na tilniku globoko prerežejo, da se pogleda, če ni kje jikrava. Tak prerez pa za oko ni prijeten. Najbolje se pozna, če samo jezik prerežeš in ni potreba na tilniku prerezati.

### Obirajte gosenično zalego s sadnega drevja!

Lansko leto smo slišali veliko tožeb, da so gosnice na sadnem drevju mnogo škode napravile. Tudi smo videli v nekaterih vaših meseca maja drevje popolnem golo, ker so gosnice vse cvetje in mlado perje požrle. Kako lahko bi pač bilo temu pomagati, ko bi zalego po drevju v spomladi pobrali in sežgali! Se vé, da če bi samo nekateri obirali, ne bilo bi še mnogo pomagano, temuč to morajo vsi storiti. Imamo postavbo, da imajo župani na to delo paziti in nemarneže kaznovati, pa žalibog, da je samo na papirji.

Ako hočeš svoje drevje pred škodljivimi mrčesi zavarovati, moraš v spomladi vso zalego obrati in okoli debla debeli papir v podobi lijske oviti (glej umni sadjerejec stran 68) in ga namaži večkrat od znotraj z mažo. Le-ta obstoji iz masti ali kolomaza, kateremu se nekaj trpentina in lanenega olja primeša. Z njo se večkrat notranja stran povezi namaže, na kar se žužki in gosnice polovijo.

F. P—k.

**Sejmovi.** Dne 13. februvarija v Gomilici in v Vidmu. Dne 14. februvarija v Račah, v Sevnici, na Ponikvi, v Brežicah in v Žalci. Dne 15. februvarija v Imenem (za svinje). Dne 16. februvarija v Bučah in na Bregu pri Ptui. Dne 18. februvarija pri sv. Filipu (za svinje) in v Vozenici.

## Dopisi.

**Iz Celjske okolice.** (Občinska volitev.) Dne 12. januarja volil je na slednje 1. razred. V tem imajo Celjani večino, tako da bi vsaka borba od naše strani bila brez uspeha. Računali smo, da bodo nemškutarji v tem razredu postavili za kandidata Stibenegga; kajti

samo v tem razredu so bili gotovi, da bo voljen. V celej občini bil je namreč pred volitvo samo eden klic: Stibenegga ne! Jasno znamenje, kako se je mož s svojim postopanjem in delovanjem vsem kmetom priljubil. Za nemškutarje pa je on potreben, kakor ribi voda. Saj je on tisti, ki je v občini zvonec nosil; kedar je on odprl usta svoje modrosti, bilo je prav rečeno, ostali odborniki njegove stranke so samo prikimali, tako da so imenovali ljudje občinski odbor „Stibeneggov odbor“, in odbornike, ki so pristaši nemškutarske stranke pa „Stibeneggovce“. Začudili smo se toraj, ko smo čitali v Celjski „vahti“, da Stibenegg ni med tistimi, katere hočejo nemškutarji voliti dati v I. razredu. Mislili smo si pa koj, da bo to samo zvijača; da bodo nemškutarji gotovo, če zmagajo v II. razredu, na tihem Stibenegga v I. razredu sopet pobrali in volili. Tako se je tudi zgodilo in Stibenegg je po I. razredu zlezel sopet v odbor. Volitev toraj ni povsem takega izida imela, kekega bi želeli bilo. Vendar pa smemo s to volitvijo biti prav zadovoljni. V II. razredu bode, kakor smo prepričani volitev ovržena, no in potem bo, — upamo — drugače šlo. V III. razredu pa so se naši slovenski kmetje tako vrlo postavili na noge, da je bilo veselje, in smo se prepričali, da je III. razred brez vsakega truda naš, da v tem razredu za nemškutarje in Celjane, ni nobenega upanja več, da bodo še kedaj zmagovali. — Celjani pa so tudi kar strmeli, nad možatim obnašanjem naših kmetov. Med tem, ko so pred tremi leti naše kmete pred volitvijo begali, jim žugali in se sladkali, jim trgali slovenske volilne listke, ter ponujali nemške, ni bilo sedaj kaj takega več videti. Vsak volilec je vedel, za kaj da gre; vsak je že vnaprej vedel, kako ima voliti, da bo prav, in njemu in vsem Slovincem na čast. Kakor dobro izurjeni vojaki stopali so na volišče; če je tudi moral kateri dolgo čakati, predno je prišla vrsta na njega, čakal je mirno, ni se umeknil! Pred tremi leti vlovili so nasprotniki pri mnogih slovenskih ženskah po zvijači in goljufiji pooblastila, tako da sta na dan volitve imela nemškutar in pa Slovenec pooblastilo. Sedaj se kaj takega ni več dogodilo. Nemškutarji so sicer tudi letos po dva in dva lazili za pooblastili; ali naše ženske so poznale te ptiče, ter se je mnogokrat dogodilo, da so preveč nadležnim nemškutarjem pokazale tje, kjer je zidar luknjo pustil za vrata. — Le dve ženski, na Pečovniku, so še zgoljufali s pooblastili; pa sta obe prišli potem, ko se jima je jelo dozdevati, da ne bo vse prav, iz lastnega nagiba k narodnemu volilnemu odboru, se pritoževati in vprašati za svet, kaj storiti, rekoč: Midve sve Slovenki, in hočeve ostati Slovenki; nikdar ne bi dali nemškutarjem pooblastila, ko bi nama bili povedali,

za kaj da gre; pa pravili so, da se bo župan volil, in pri tem ženske nimajo nič zraven; „naj torej to podpiševe“. — Ena teh je pravila, da že par noči ni mogla spati od samih skrbi, da ne bi Slovincem kje škode napravila, ker je nemškutarjem nekaj podpisala. — Taka narodna zavednost, ki so jo tukaj pokazale priproste ženkice, mora vsakega rodoljuba silno razveseliti; take ženske osramotijo tiste može, — ki pa ne zaslužijo tega imena — kateri akoravno jim je mati ob zibeli pela slovenske pesmice, akoravno še niti nemški ne vedó, pozabijo svoj rod, onečastijo svoje slovensko ime, in potegnejo ter glasujejo z nemškutarji! — No hva Bogu, takih zaslepljenih kmetov je od dne do dne manje, in upamo, da ne bo več tako dolgo, da se bo zaprl grob pred zadnjim kmetom nemškutarjem v našem kraju! — Od teh slovenskih kmetov bi se celo mi lahko učili, — kar se namreč moškega in neomahljivega vedenja pri volitvi tiče — pravili so nam po volitvi nekateri Celjani. Naši kmetje so na tako priznanje lahko ponosni. Prvokrat so ti Celjani, ki Slovence kaj radi prezirajo in zaničujejo, dobili spoštovanje pred slovenskim kmetom; pa tudi nekaka skrb se jih je polotila. Vsi Celjani skoraj živé jedino le od slovenskega kmeta, s katerim tržujejo. Če se slovenski kmetje s Celjani tako hudo spoprimejo pri volitvah in če vidiijo slovenski kmetje povsod in vedno le Celjske meščane in tržane pred svojimi najzagrizenejšimi sovražniki, ali ni lahko mogoče, da bodo ti slovenski kmetje, obrnili hrbet nemškim trgovcem, pekom, krčmarjem, obrtnikom, odvetnikom itd? Marsikateremu Celjanu začel bo potem kruh redek postajati. Zatoraj pa tudi niso letos tako zmagovito kričali nad „nemško zmago“, nego prav ponižni in nekako otožni so pravili v svoji „vahti“, kako lepo bi pač bilo, ko bi se dalo napraviti, da bi oni brez vse težave nadalje gospodarili in vladali po okolici. — Verjamemo. Zadnja volitev in narodna zavest naših vrlh kmetov, ki so jo Celjani opazili, pri tej volitvi, se jim noče nič kaj dopasti. Mi pa rečemo še enkrat: Čast vrlim slovenskim kmetom!

**Iz Vipave.** (Zima.) Tukaj nismo poznali ne zime, ne mraza, pisal je pred dobrim mesecem eden dopisnikov v „Slovenca“. Pač želel si je marsikak „rovta“, ki je imel najhujšo zimo in mraz: O, da bil bi v Vipavi! Toda, ko bi se mu naenkrat izpolnile želje, iznenaden bi bil! Tudi tukaj ima zima in imela je svojo moč, in to posebno od sv. Tomaža sem, ko je dan na dan razsajala huda burja s snegom; le na sveti dan je nekoliko pojenjala, menda postrašena po svetosti dneva, zato je pa pozneje toliko huje pritiskala in popolnoma ustavila promet. Kar je došlo s pošto „v rajsko dolino“, prihajalo je le po dalnjem ovinku skozi Gorico,